

ĎÁBLÍK

Elektronický zpravodaj pro členy a přátele Cally • Číslo 179 • Vychází 1. listopadu 2018

Milí čtenáři,

stalo se to už před lety, ještě za mých univerzitních studií. V mém rodném městě se jistá firma rozhodla vybudovat sklad agrochemikálií, resp. změnit účel stavby a namísto kompotů začít s navážením pesticidů, v zásadě bez větších bezpečnostních úprav objektu. Běžela EIA, občané se vyjadřovali. Obvykle negativně, neboť v živé paměti byl požár takového skladu v moravském Boršově. V den veřejného projednávání jsem sedl na vlak, abych ve velmi brzkých odpoledních hodinách podpořil veřejnost, která tou dobou dlela ještě převážně v práci a účastnit se nemohla.

Z projednávání mi v paměti utkvěl zejména přístup vysokého úředníka Ministerstva životního prostředí, který měl jednání nestranně vést. Alespoň podle litery zákona. Náš tábor odpůrců onen pán oslovoval zásadně „mladí přátelé“ a vytrvale se soustředil na vysvětlování, že dnešní pesticidy už nejsou tak nebezpečné, neboť jsou vysoce selektivní, a my se tedy jejich vlivu na přírodu a volně žijící zvěř nemáme obávat.

V různé podobě zažil takovou historku asi každý, kdo se někdy pokusil vstoupit do veřejné diskuse. A nemuselo to být nutně v mladém věku, neboť v záloze jsou kromě „mladých přátel“ i jiné výrazy, např. „zmanipulovaná laická veřejnost“ nebo „několik neinformovaných důchodců“. Hle, zkušený jedinec nadaný odborností a mikrofonem promlouvá k prostým dezorientovaným občanům! V jistém smyslu jsou takové promluvy pronášené medovým hlasem možná horší, než zastrašování a nadávání do „ekoteroristů“, kterému lze účinně čelit úsměvem, nadhledem, slušností a špetkou ironie.

Podobné rozhodovací procesy mimo jiné dokazují prospěšnost neziskovek, a to jak lokálních, které perfektně znají místní specifika, tak i těch větších, které disponují odborníky v různých tématech. Právě pomoc těch několika neziskových profesionálů, kteří dokážou místním občanům poradit ve složité problematice práva životního prostředí, odpadů, znečištění ovzduší nebo ochrany přírody, může být pro místní klíčovým faktorem, kvůli němuž se s nimi vůbec někdo začne bavit a řešit jejich připomínky v procesu EIA nebo správním řízení.

Pokud Vás zajímá, jak to dopadlo se skladem pesticidů v mém rodišti, nakonec vznikl, ovšem s podstatně jinými parametry a moderním protipožárním systémem, což byla jedna z podmínek vzešlých z procesu EIA. Ale jinak jsou neziskovky nepřátelé státu a posuzování vlivů na životní prostředí zbytečnost vnucovaná nám Evropskou unií, že?

Jiří Řehounek

V OBSAHU TAKÉ NAJDETE

Ruské zájmy v Dukovanech?.....	str. 4-5
Vlhy pestré zahrnily v jižních Čechách i letos.....	str. 8-9
Ochrana Evropského zeleného pásu žádá 23 států.....	str. 11-12
Pozvánky na akce.....	str. 16-19

Až klimatický summit v Katovicích zahalí uhelný smog

Uspořádat mezinárodní konferenci o změně klimatu v srdci uhelného byznysu a v ročním období, kdy nejvíc hrozí smog, je možná jen shoda různých okolností. Postavit se do čela globální snahy o dodržení závazků z Pařížské dohody a přitom vytrvale odmítat zamést si před vlastním prahem je přinejmenším nediplomatické. Prosazovat v zemi s osmdesátiprocentní závislostí na uhlí při výrobě elektřiny sázení stromů jako hlavní odpověď na nutnost snížit emise je už poněkud trapné. Zdá se, že Polsko, hostitel prosincového klimatického summitu OSN v Katovicích, dělá všechno pro to, aby z konference nevzešly jakékoli nové ambice.

Delegáti přitom budou mít na stole čerstvou zprávu Mezivládního panelu pro změnu klimatu (IPCC), kterou si sami objednali a která důrazně upozorňuje, že zastavení nárůstu průměrné globální teploty na úrovni 1,5 °C oproti předprůmyslové době vyžaduje radikální snížení emisí skleníkových plynů už před rokem 2030. Úkolem jednání v Katovicích pak není nic menšího než ve světle těchto nových vědeckých informací přehodnotit dosavadní nedostatečné plány na redukci emisí a dohodnout se, jak budou v nejbližší době zpřísněny. Nicméně Evropská unie nebude mít na summitu co nabídnout: veškeré zmínky o potřebě upravit evropský emisní závazek byly – i kvůli nátlaku Polska – z pozice vyškrtuty (nutno poznamenat, že návrh nepodpořil ani český ministr životního prostředí).

Na konferenci se bude také řešit, jak by měly vypadat dlouhodobé strategie snižování emisí, které mají jednotlivé státy vypracovat do roku 2020. Pokud mají být v souladu se závěry nové zprávy IPCC, znamená to, že by výsledkem společného úsilí měla být čistá nula v polovině tohoto století. Jinými slovy, že veškeré zbývající emise, které vyprodukujeme, budou z atmosféry odčerpány buď pomocí přírodních či technických opatření. Evropská komise na novelizaci strategie EU už pracuje a hodlá ji zveřejnit ještě před začátkem summitu. Podle dosud známých informací ale takový scénář redukce emisí, který by respektoval doporučení vědců, zatím chybí.

Až konferenční centrum v Katovicích zahalí dým z nedalekých uhelných elektráren, možná delegáty pohled do propagačních brožur o krásách polských lesů osvěží. Prosazovat zalesňování jako adekvátní řešení problému s emisemi má ale jen odvést pozornost. Jistě, i zpráva IPCC se stromy a dalšími způsoby ukládání uhlíku počítá. Výslovně uvádí, že bez toho to nepůjde. Zároveň však varuje, že zalesňování a biomasa cíleně pěstovaná pro energetické využití může mít vážné dopady na zemědělství, produkci potravin nebo biodiverzitu, mimo jiné kvůli omezenému prostoru, který pro tyto účely můžeme zabrat. A jedním dechem dodává, že dilema ohledně budoucího využití území by dost pomohlo vyřešit, pokud co nejrychleji snížíme emise.

Klára Sutlovičová, Glopolis

Konec jaderných reaktorů v Dukovanech na obzoru otevírá šanci na modernizaci české energetiky

Ministerstvo průmyslu a obchodu musí začít urychleně pracovat na moderní energetické koncepci České republiky, která zohlední rychlý vývoj technologií, proměňujících se trhů i potřebu urychleně snížit emise

skleníkových plynů. Je to nezbytné nejen pro životní prostředí udržitelné pro život, ale i pro naši energetickou bezpečnost.

Závěry vládních analýz zaměřených na možnosti, jak postavit nové atomové reaktory vedou k úvahám o odkladu rozhodnutí o nich ze strany premiéra i ministryně průmyslu. Snaha neustále prodlužovat životnost dnes již zastaralých reaktorů pracujících v Dukovanech přes padesátiletou dobu provozu, nemusí být úspěšná. Naopak na své využití čeká nevyčerpaný potenciál energetické efektivity, obnovitelných zdrojů energie a opatření při budování funkční decentrální energetiky.

Ještě před zpracováním nového koncepčního řešení může ministerstvo průmyslu i obchodu učinit několik konkrétních kroků:

- Přestat odkládat novelu zákona o podporovaných zdrojích energie, která zajistí novou tržně konformní podporu výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů, a to i pro malé výrobce – obce, občana i drobné podnikatele.
- Ve spolupráci s distributory elektřiny a Energetickým regulačním úřadem připravit tarifní podmínky pro samostatné výrobce elektřiny, které zajistí spravedlivé rozdělení nákladů na distribuční síť a zároveň podpoří rozvoj vlastní výroby elektřiny.

Konec fungujících jaderných reaktorů v Dukovanech nebude znamenat sociální a ekonomický kolaps regionu. Ukázaly to výsledky dvouletého výzkumu "Scénáře budoucího vývoje mikroregionu jaderné elektrárny Dukovan", který byl realizován přírodovědeckou fakultou Univerzity Karlovy a Energetickým Třebíčskem. Došel k závěrům (více viz <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6713077>), že: „Ukončení činnosti EDU by zcela jistě znamenalo útlum na lokálním pracovním trhu. Na základě analýzy je možné odhadnout, že zhruba 800 pracovních míst by postupně zaniklo přímo v jaderné elektrárně a minimálně obdobný počet u subdodavatelských firem sídlících v okolí EDU. ... Pracovní místa by nebyla zrušena

skokově a někteří zaměstnanci by se zřejmě uplatnili u jiných subjektů. Určitý počet pracovních míst by jistě vznikl ve spojitosti s demolicí elektrárny a rekultivací prostředí.“

Edvard Sequens, energetický konzultant Calla – Sdružení pro záchranu prostředí, řekl: „Zjištění, že stavbu nových reaktorů politici jen tak nezařídí, otevírá šanci proměnit naši energetiku od spalování uhlí a velkých drahých jaderných elektráren k decentrální s dominancí čistých obnovitelných zdrojů. V opačném případě by se z nás mohl stát ostrovní energetický skanzen uprostřed Evropy.“

Jiří Koželouh, programový ředitel Hnutí DUHA, řekl: „Další odložení rozhodnutí o nových jaderných blocích ukazuje, že je čím dál pravděpodobnější, že bude celá hlavní vize české energetiky zaslouženě odložena do archivu. Důležitější otázka je, zda se nyní vrhne stát se stejnou vehemencí na obnovitelné zdroje, zvyšování efektivity a akumulaci energie. Jiný realistický plán na stole není.“

Tisková zpráva Calla a Hnutí DUHA

Jaderný podzim

Zdá se, že stěžejním úkolem nové ministryně průmyslu a obchodu Marty Novákové se stalo prosazení stavby nových jaderných reaktorů v Dukovanech nebo i v Temelíně. Alespoň se tak jeví z mnoha prohlášení, vystoupení a jednání, které již v této věci od konce června 2018 zvládla. Co se však nestihlo, je naplnit červnový vládní úkol a do konce září dokončit ekonomické analýzy, jakým způsobem by vlastně bylo možné tak obrovskou a riskantní investici zrealizovat. Zároveň jsme stále utvrzováni, že do konce roku Babišova vláda rozhodne.

Ekonomickému srovnání projektů, které přicházejí do úvahy pro ČR, jsme se věnovali zde: http://calla.cz/index.php?path=hl_stranka/tiskovky/2018&php=tz180831.php. Od té doby vzrostla cena posledních (nejspíše již doslova) nových reaktorů AP1000 ve Vogtle v USA o 2,3 mld. USD na 21,3 mld. USD, byl oznámen další odklad spuštění reaktoru EPR ve Flamanville na rok 2020 a nárůst nákladů na něj

na 10,9 mld. eur, a také se ukázalo, že jihokorejské reaktory APR1400 v jaderné elektrárně Barakah ve Spojených arabských emirátech mají ochranné obálky s prasklinami a nemohou být včas uvedeny do provozu. Rovněž v maďarské Paksi, kde se mají stavět dva reaktory AES-2006 od Rosatomu, to vypadá na zpoždění zahájení stavby na rok 2020.

Vývoj cen elektřiny různých zdrojů od banky Lazard, ukazuje, že je to právě ta jaderná, která se „vyautovala“ z konkurenceschopného pásma a která jediná má rostoucí trend. Je dobré si uvědomit, že v případě nových reaktorů v Dukovanech se bavíme o připojení k síti okolo roku 2040 a jejich provozu do konce století. Ministerstvo financí prý pracuje s variantami návratnosti 35 a 65 let. Při technologickém rozvoji jednotlivých obnovitelných zdrojů, akumulace, možnostech v oblasti energetické efektivity bych se i vsadil, že nás naši potomci proklejí, jestli naši politici vsadí na dávno chromého koně velkých jaderných reaktorů. Uvidíme, zda přijde jaderná zima.

Edvard Sequens

Ruské zájmy v Dukovanech?

Předseda Poslanecké sněmovny Radek Vondráček (ANO) schytl vlnu kritiky za svou cestu do Ruska z minulého týdne. Zejména za své schůzky s ruskými politiky, kteří jsou na sankčním seznamu USA a Evropské unie, ale probíral se i možný jaderný rozměr jeho výletu. Tedy jednání o stavbě nových atomových reaktorů v Dukovanech v režii Rosatomu. Nelze se tomu divit, při stoupajícím napětí při diskusích o způsobu, jak tuhle megainvestici ve výši stovek miliard korun vlastně zrealizovat. Vládní výbor pro jadernou energetiku urychleně dokončuje své zpožděné analýzy a premiér Andrej Babiš slibuje vládní verdikt do konce roku.

A mezi úkoly, které v červnu zadala vláda pro přípravu svého rozhodnutí, nacházíme také velmi specifickou záležitost: „detailně prozkoumat možnosti výběru dodavatele na základě uzavření mezivládní dohody, včetně přípravy rámcového modelového textu takové dohody a modelového postupu pro uzavření takové dohody“. Tedy obdoby smlouvy, jakou uzavřel v roce 2014 Vladimír Putin s Viktorem Orbánem, a ve které se Rusko zavázalo z 80 % zafinancovat stavbu dvou ruských reaktorů v maďarském Paksi. Podmínky poskytnutí úvěru ve výši 10 miliard eur teprve postupně vylézají na povrch, neboť

smlouva byla uzavřena jako tajná. Maďarské daňové poplatníky však moc nepotěší, protože půjčku budou muset začít splácet nejpozději v březnu 2026 bez ohledu na to, zda budou reaktory uvedeny do provozu. Dnes je již jasné, že spuštěny včas nebudou, protože jen zahájení výstavby má již dnes dvouleté zpoždění a Orbán musel v polovině září vyrazit do Moskvy, aby se od Putina dočkal ujištění, že stavba začne „v nejbližší době“.

Když se podíváme na potenciální dodavatele reaktorů, kteří zareagovali na poptávku české vlády, pak od francouzské EDF/Framatome, amerického Westinghouse, čínské CGN, korejské KHNP nebo japonsko-francouzského konsorcia Atmea takovou formu financování a stavby cestou mezivládní dohody a vládního úvěru čekat nelze. Jedině od Ruska a jeho státní firmy Rosatom, kde však z řad bezpečnostních expertů zní silné obavy z rizik a posilování geopolitického vlivu u nás. Máme zadat strategickou stavbu zemi, která naše zapojení v NATO považuje za akt nepřátelství a vede proti nám informační válku?

A vracíme se k Vondráčkově cestě do Moskvy, kde pochybnosti vzbuzují domluvy kolem firmy ČEZ a nových jaderných zdrojů, které mezi sebou mají mít Miloš Zeman a Andrej Babiš. Hradní pán otevřeně mluví o svém přání zadat stavbu nových reaktorů Rusku bez výběrového řízení. Jeho „poradce-specialista na Rusko“ Martin Nejedlý již jednání s Rosatomem v Moskvě absolvoval, aniž se naše veřejnost dozvěděla, co bylo obsahem i výsledkem.

Otazníky však visí i nad čínskou CGN, která je podobně plně státní a je obviňována z průmyslové špionáže ve prospěch čínského vojenského průmyslu. Silné varování před vpuštěním si Číny do britského jádra dali nedávno z tohoto důvodu svému atlantickému spojenci Spojené státy.

Celé dění nutně musí vyvolat otázku – opravdu chceme posilovat naši energetickou závislost a zvyšovat rizika cestou stavby nových jaderných zdrojů? Nemáme jiné cesty, které by byly modernější, vhodné pro měnící se energetiku 21. století, vedly k razantnímu snížení emisí skleníkových plynů a byly v konečném důsledku i levnější? Jsem naprosto přesvědčen, že máme. A proto mne tak potěšilo, když na nedávném pirátském semináři ve Sněmovně, který byl věnován výše zmíněné problematice, na jeho závěr od panelistů opakovaně zaznělo, že bychom nemuseli hledat jen odpovědi na otázku JAK nové reaktory postavit, ale JESTLI VŮBEC je potřebujeme.

Edvard Sequens, psáno pro Deník referendum

Správa úložišť obcím: rozhodujeme o vás, ale nic vám neřekneme

Obyvatelé obcí v lokalitách vybraných pro hledání hlubinného úložiště vysoce radioaktivních odpadů se potýkají s bezprecedentním zatajováním ze strany zodpovědné Správy úložišť radioaktivních odpadů (SÚRAO). Přestože ta již vybírá a do konce roku chce navrhnout čtyři lokality z devíti do užšího výběru pro úložiště, nedává obcím možnost seznámit se s podklady, podle kterých mají být vybrány. Mnohokrát slíbené závěrečné zprávy shrnující výsledky geologických prací v okolí dotčených obcí stát ani několik měsíců po ohlášeném termínu starostům sedmi původních lokalit neposlal. V nových lokalitách u Dukovan a Temelína již zprávy sice mají, ale chybí v nich některé pro obce důležité části, například studie dopadů na životní prostředí.

Slíbených informací se ale nedočkaly ani starostové, kteří zareagovali na výzvy ministerstva průmyslu a obchodu a poslali mu své otázky ke způsobu výběru úložiště. Na odpovědi tak Lubenec, Pačejov, Pluhův Žďár a další marně čekají i několik měsíců.

Podle ředitele SÚRAO Jiřího Slováka ještě zprávy s výsledky předchozího geologického zkoumání neprošly oponenturami. Přesto ale podle nich již nyní probíhá výběr lokalit pro další etapu průzkumů. Správa úložišť pak hodlá ještě do konce roku předložit odůvodněný seznam nejvhodnějších čtyř lokalit z dnešních devíti. Tajení Správy úložišť tak naznačuje, že je možná rozhodnuto. Právní korektnost výběru zpochybňuje i fakt, že data byla v pěti lokalitách získána na průzkumných územích, jejichž platnost zrušil soud.

Martin Schenk, mluvčí Platformy proti hlubinnému úložišti řekl: „Vypadá to, že Správa úložišť nechce odkrýt karty před veřejností, aby se neukázalo, že v nich má schované falešné trumfy. I proto vůči obcím postupuje, jako kdyby informace o vhodnosti geologického podloží obsahovaly zároveň kódy pro odpalování jaderných raket. Jak potom mají obce věřit, že výběr čtyř lokalit pro další práce je na základě odborných dat? Že není otevřený a férový, to už bohužel ví.“

Aby zdůraznila úzkou spolupráci na společném problému, rozhodla se Platforma pro pravidelnou rotaci svých mluvčích. Petra Nohavu, starostu Pluhova Žďáru z lokality Čihadlo proto nyní vystřídal Martin Schenk, předseda spolku Nechceme úložiště Kraví hora z lokality Kraví hora.

Tisková zpráva Platformy proti hlubinnému úložišti

VYŠLO

Newsletter Chytrá energie č. 5/2018

Vyšlo 5. letošní číslo newsletteru Chytrá energie, které vydávají na energetiku zaměřené nevládní organizace. Věnujeme se v něm prosincovému klimatickému summitu v polských Katovicích, společnému evropskému rozpočtu, který by měl být nástrojem pro realizaci klimatických politik, či studii, jak by k transformaci energetiky mohly přispět obnovitelné zdroje. Že to naopak nebude jádro, ukazuje aktuální Zpráva o stavu jaderného průmyslu v roce 2017. A že už nesmíme ustupovat hnědouhelnému průmyslu, podtrhují protesty proti rozšiřování německého hnědouhelného v Hambachu. Čtěte tu: <http://www.chytraenergie.info/index.php/newsletter/vydana-cisla>.

Edvard Sequens

Šesté vymírání

Elizabeth Kolbertová je novinářka, která píše pro časopis New Yorker a upozornila na sebe již svým dřívějším titulem „Poznámky o dojmech z katastrofy: Člověk, příroda a klimatická změna“. Na začátku tohoto roku jí české nakladatelství Barrister & Principal vydalo překlad knihy „Šesté vymírání“, v němž se

snaží populární formou v několika reportážích obsáhnout fenomén vymírání druhů na Zemi. Věnuje se přitom i vymírání tzv. velké pětky (včetně toho „nejpopulárnějšího“ na konci druhohor), společně s odborníky pátrá po jejich příčinách a porovnává s nimi dnešní vlnu vymírání způsobenou lidskou činností.

Pokud bych psal na knížku recenzi, mohl bych se pozastavit nad místy nedokonalým překladem, který textu příliš nepomohl. Já ale recenzi psát nechci. Chtěl bych vás pozvat ke čtení zajímavé knihy, jejíž autorka strávila pečlivou přípravou a reportážními cestami hodně času. Berte tedy tento článek jako záznam myšlenkových pochodů člověka, který knížku přečetl po třiceti letech v aktivní ochraně přírody.

Pokud se v ochranářských kruzích pohybujete mnoho let, zvyknete si na špatné zprávy. Osobně však musím přiznat, že jsem byl při čtení opakovaně a dosti osobně zasažený. Ne že bych o většině popisovaných problémů předtím něco nepřečetl nebo nezaslechl, autorka „Šestého vymírání“ ale

na malé ploše shromáždila tolik varujících příběhů, že z toho občas naskočí husí kůže i věci známému čtenáři. Za každou statistiku nebo vědeckou studii navíc odhaluje konkrétního člověka, který má informace doslova „z první linie“ a často podniká doslova „donkichotské“ pokusy o záchranu vymírajících druhů.

Tak třeba obojživelníci. Všichni tak nějak víme, že jsou ohrožení, že je ohrožuje ztráta biotopů a v poslední době je decimuje také houbová choroba způsobená chytridiomycetami. Kolbertová však jede do Panamy, aby zachytila příběh novodobého Noema. Jmenuje se Edgardo Griffitha a spravuje doslova žabí archu. V domě, který je dokonale izolován od okolí, chová poslední jedince vymírajících druhů obojživelníků, zatímco v okolních pralesích žabí zpěvy utichly, dost možná už napořád. Změna zvukové kulisy je natolik nápadná, že se ho na ni chodí ptát místní obyvatelé.

I přes tu záplavu špatných zpráv a vědecky podložených varování jsou nejsilnější momenty v knize ty ryze osobní a z globálního hlediska vlastně nedůležité. Jako když se američtí ochranáři doslova brodí hromadami mrtvých netopýrů se syndromem bílého nosu v jeskyni kdesi ve Vermontu. V malé prasklině najdou zbytky tuctu mrtvých netopýrů a jedna z bioložek si vzpomene, že při minulé návštěvě jeden z netopýrů ještě žil a tulil se k hromadě mrtvých tělíček. „*Zlomí mi to srdce,*“ řekne jenom.

Nakonec každý z nás, kteří jsme se rozhodli aktivně chránit přírodu, najde ve své osobní historii takové momenty, které mu zlomily srdce a vryly se mu hluboko do paměti. Chvíle, kdy cítil bezmoc nad nenávratně zmizelou populací, zničenou lokalitou, pokáceným starým stromem. Možná to byla událost z globálního hlediska nepodstatná, ale pro člověka s osobním zájmem určující. Někdo v takových chvílích rezignuje, jiného podobný zážitek podnítl k větší aktivitě a přetvoří ho v doživotního ochranáře.

Knížka samotná ze čtenářů asi ochranáře neudělá, zato příležitostí k rezignaci nabízí přehršel. Konec konců je to knížka o vymírání. Nebo vám snad může zvednout náladu reportáž ze Zmrazené ZOO v San Diegu, neboli kryobanky tkáňových kultur z druhů, které už naživo nevidíte? Přesto „Šesté vymírání“ dává určitou naději do budoucna. Ukazuje, že na světě stále existuje hodně lidí, kteří navzdory všemu nerezignovali a brzdí šesté vymírání, co to dá.

Jiří Řehounek

Beseda představila veřejnosti kriticky ohrožené sysly

Říjnová Zelená středa nesla všeříkající název „Sysly si neslyšíme, ale vypouštíme je“. Sysel obecný už totiž dávno není polním škůdcem, ale kriticky ohroženým druhem naší fauny.

Sysel má nezastupitelnou roli ve stepních ekosystémech. Na jeho výskyt je vázán tchoř stepní, pro nějž je důležitou složkou potravy, sysly se ale živí i řada dravců (např. raroh velký). Koprofágní brouci využívají syslí trus ke svému vývoji.

„Sysel obecný je kriticky ohrožený druh, který se u nás vyskytuje na několika posledních, vzájemně izolovaných lokalitách o různých velikostech,“ uvádí Jitka Větrovcová z Agentury ochrany přírody a krajiny ČR (AOPK ČR).

„Právě pro sysla byl proto založen záchranný program, který má za úkol chránit lokality jeho výskytu a zajišťovat přímé vypouštění odchovaných syslů zpět do přírody. V ČR proto byly založeny čtyři umělé chovy syslů ve čtyřech institucích. Ze dvou z nich se zatím do volné přírody vypustilo 176 odchovaných zvířat,“ dodává Větrovcová.

Do projektu se zapojily celkem tři zoologické zahrady. Jednou z nich je i Jihočeská zoologická zahrada Hluboká nad Vltavou, která se do něj zapojila v roce 2015, kdy ve své záchranné stanici vybudovala záložní chov. Od roku 2016, kdy do chovu bylo přivezeno 57 jedinců ze Slovenska, je úspěšně množí. Ve spolupráci s dalšími partnery AOPK ČR se daří sysly ze záložních chovů úspěšně navracet na dříve obývaná území a posilovat kolonie na pokraji zániku. Za dva roky se podařilo do volné přírody vypustit 156 jedinců. Při kontrolách byla zjištěna mláďata, což znamená, že vypuštění sysli se ve svých nových norách zabydleli. Přispívá k tomu i údržba lokalit a příznivé počasí.

„Zoologické zahrady nejsou dnes jen místem odpočinku nebo atraktivní podívané na různá zvířata. Právě ochrana přírody a ohrožených druhů zvířat se stala jedním z hlavních poslání v moderních zoologických zahradách,“ říká Roman Kössl, zástupce ředitele Zoo Hluboká.

Zoo Hluboká je zaměřena na chov euroasijské fauny, proto pro ni bylo zapojení do záchranného programu na sysla obecného jasnou volbou, jelikož sysla chová a prezentuje i v jedné ze svých expozic. Rovněž zvířata z expozice, kde veřejnost může sysla vidět, byla zapojena do ochrany druhu a narození jedinci posilují zanikající kolonie. Odchovanci se například dostali na golfové hřiště v Karlových Varech, kde se nachází nejzápadnější kolonie sysla v celém areálu jeho výskytu. Právě plochy, které jsou pravidelně udržované, jsou totiž pro sysla velmi vhodné.

Sysel není prvním zvířetem, do jehož záchranného programu je Zoo Hluboká zapojena. Velice úspěšným projektem byla i reintrodukce puštíka bělavého na Šumavu. Zoo Hluboká řídila chov jedinců v zajetí a vybírala vhodná zvířata pro návrat do přírody. Celkem 107 jedinců se stalo základem pro životaschopnou populaci ve volné přírodě.

Tisková zpráva Zoo Hluboká, AOPK ČR a Cally

Vlhy pestré zahnízdily v jižních Čechách i letos

Chráněné vlhy pestré se do jižních Čech vrátily i v letošním roce a úspěšně vyvedly mláďata. Hnízdiště v opuštěné pískovně sledují ornitologové a ochránci přírody.

První záznam o hnízdění v jižních Čechách pochází z 90. let minulého století z Třeboňska, podruhé zahnízdily v roce 2015 na Českobudějovicku. Vždy šlo ovšem o jeden pár. Teprve v loňském roce se

hnízdíště vlh objevila na dvou místech v kraji a poprvé také vznikla kolonie těchto atraktivních ptáků, kde z pěti hnízdících párů čtyři vyvedly mláďata. A právě do této pískovny na Českobudějovicku se vlhy vrátily i v letošním roce. Podle zjištění ornitologů a ochránců přírody zde zahnízdily čtyři páry. Jeden další pár vlh pak zahnízdil v jiné pískovně, vzdálené jen několik set metrů od koloniálního hnízdiště. Pozorována byla i čerstvě vyvedená mláďata, což svědčí o tom, že i rok 2018 byl pro jihočeské vlhy úspěšný. Přesnou

polohu pískoven se zatím ornitologové rozhodli nezveřejňovat. Kromě přirozených příčin totiž mohou vlhy ohrozit i neukáznění fotografové a další návštěvníci.

„Hon za kvalitním snímkem, nebo nevšedním zážitkem může při neznalosti biologie druhu hraničit s jeho rušením a ohrožením hnízdění,“ upozorňuje koordinátor sledování stavu ptáků Agentury ochrany přírody a krajiny ČR (AOPK ČR) a jednatel Jihočeského ornitologického klubu (JOK) Jan Havlíček.

„Vlhy bývají svému hnízdišti poměrně věrné, takže jsme jejich návrat tak trochu očekávali. Přesto máme z kolonie radost, protože ukazuje, že vlha pestrá se v jižních Čechách stává pravidelně, byť vzácně hnízdícím druhem,“ říká ornitolog Jiří Bureš, vedoucí jihočeského regionálního pracoviště AOPK ČR a člen výboru JOK.

Opuštěné, ale i těžené pískovny se stávají v jihočeské krajině důležitými místy pro ochranu ohrožených druhů. Kromě vlh v nich nacházejí útočiště i další ohrožené ptačí druhy, např. břehule říční či kulíci říční, nebo celá řada pískomilných druhů rostlin a hmyzu. Mezi hmyzem vynikají např. samotářské včely, které patří k nejohroženějším skupinám živočichů v naší přírodě.

„Pískovnu, v níž vlhy hnízdí, sledujeme dlouhodobě, protože se v ní vyskytuje větší množství ohrožených druhů rostlin a živočichů. Opakované úspěšné hnízdění vlh její význam pro ochranu přírody jen potvrzuje,“ podotýká Jiří Řehounek z Cally, který se ochraně a biologickému průzkumu pískovny věnuje.

Ornitologové a ochránci přírody také žádají Jihočechy, aby si případná pozorování vlh nenechávali pro sebe. Mohou se ozvat buď přímo AOPK ČR, JOK či Calle. Nebo mohou využít databáze AVIF (<http://www.birds.cz/avif/>), kterou spravuje Česká společnost ornitologická, nebo BioLog (<http://biolog.nature.cz>), kterou spravuje AOPK ČR a vyplnit pozorování vlh do internetového formuláře.

„Vzhledem k aktuálnímu šíření vlh je pravděpodobné, že mohou zahnízt i na jiných místech Jihočeského kraje. Proto bychom rádi požádali veřejnost, aby tyto krásné ptáky nerušila při hnízdění a nezasahovala do míst, kde se usídlí,“ uzavírá Václav Mikeš, zoolog Jihočeského muzea a člen Jihočeského ornitologického klubu (JOK).

Tisková zpráva JOK - ČSO, AOPK ČR a Cally

Přikrmování podle ČSO

„Nejčastější dobou, kdy je dobré začít s přikrmováním, je podzim, ideálně začátek listopadu. Teploty klesají a nabídka potravy se snižuje. Při větších mrazech můžeme ptákům krmením takřka zachránit život. Odměnou je možnost pozorovat jedinečné divadlo, ve kterém se nám zblízka předvedou nejen běžní obyvatelé přilehlého parku či zahrady, ale i druhy, které po zbytek roku žijí skrytě nebo je u nás lze zastihnout výhradně v zimě,“ píše se na novém webu České společnosti ornitologické ve vylepšené verzi rubriky „Přikrmování“.

Pokud tedy chcete začít ptáčky na zimu přikrmovat na vlastním krmítku a nevíte jak, klikněte na <https://www.birdlife.cz/zapojte-se/pomoc-ptakum/prikrmovani/>.

Mimo jiné se dozvíte, jak správně přikrmovat, čím krmit a jak si nejrůznější krmítka sami vyrobit. Rubriku doplňuje i fotogalerie ptáků, s nimiž se v zimě na krmítku nejčastěji potkáte.

Jiří Řehounek

MALÝ OPRAVNÍK BIOLOGICKÝCH OMYLŮ

Nevidoucí sovy

Spousta lidí si myslí, že sovy nevidí ve dne. Patrně je k tomu vede tzv. logická úvaha. Když sova v noci bdí a ve dne spí, je to zřejmě proto, že ve dne bude mít potíže s viděním. Skutečnost je samozřejmě jiná.

Když pomíneme jistou dalekozrakost, sovy ve dne vidí docela normálně už proto, že ve dne je prostě obecně dobře vidět. V noci zachytí jejich oči i velmi slabé světlo, pokud je však úplná tma, nepomůže sovám ani sebevětší množství tyčinek na sítnici. Nevidí pak nic a při lovu se orientují sluchem.

Navíc existují i sovy lovcí ve dne nebo za šera. A denní slepota by nakonec mohla být pro některé sovy i dosti fatální. Taková sovice sněžní, která v arktické tundře hnízdí během polárního dne, by musela bídně zahynout hladu i s celou rodinou.

Jiří Řehounek

Netopýři obývající úkryty ve stromech si zaslouží lepší ochranu

Při kácení stromů může docházet k ohrožení netopýřů, kteří se zde ukrývají. Česká společnost pro ochranu netopýřů (ČESON) proto vytvořila speciální webové stránky věnované šetrným postupům při údržbě zeleně v parcích a zahradách. Nově byla spuštěna také online databáze stromů s potvrzeným výskytem netopýřů. Odborníci i laici zde mohou vyhledávat jednotlivé nálezy a také vkládat vlastní

pozorování. Nashromážděné údaje pomohou k efektivnější ochraně netopýrů a jejich stromových úkrytů při plánovaném kácení.

„Netopýři obývají různá prostředí a nepostradatelné jsou pro ně jejich úkryty. Je důležité zachovat nejen lokality v podzemí či úkryty v lidských stavbách, ale i další stanoviště, která netopýři v naší krajině využívají. Jedná se především o vzrostlé stromy s dutinami a štěrbinami v lesích, parcích a zahradách či kolem vodních ploch a toků,“ říká Eva Cepáková z ČESON. *„Netopýři mohou obývat stromy ve všech obdobích roku. Nalézt tu lze zejména letní kolonie samic s mláďaty. Stromy slouží netopýřům i v době podzimních námluv, jako zastávka při pravidelných dálkových migracích a některé druhy (např. netopýř rezavý) ve stromových dutinách často i zimují,“* vysvětluje Cepáková.

Webové stránky vestrome.sousednetopyr.cz obsahují základní informace o využívání stromových úkrytů a doporučení, jak postupovat při plánovaném ošetřování a kácení stromů, či jak vhodně

hospodařit v lesích, parcích a zahradách s ohledem na netopýry. Nová online databáze je určena širokému spektru zájemců (včetně pracovníků státní správy či arboristických a zahradnických firem) jako rychlý zdroj informací o výskytu netopýrů ve stromových úkrytech v České republice.

„Kdokoliv může jednoduše vložit své nálezy a také prohlížet všechny údaje v databázi. Kromě existujících stromových úkrytů lze zaznamenávat i úkryty nedávno zaniklé. Tyto informace pomohou identifikovat lokality významné pro netopýry, mezi které patří i řada městských

parků. Doufáme, že webové stránky spolu s novou databází přispějí nejen ke zlepšení ochrany netopýrů při kácení jednotlivých stromů, ale také k zachování důležitých netopýřích stanovišť při plánovaných úpravách zeleně,“ doplňuje Dita Weinfurtová, koordinátorka projektu ČESON zaměřeného na ochranu netopýrů v městském prostředí.

Tisková zpráva ČESON

Ochranu Evropského zeleného pásu žádá 23 států

Eisenašská rezoluce přijatá delegacemi 23 evropských států vyzývá vlády, aby zajistily ochranu ekologicky jedinečného území, které po linii bývalé železné opony propojuje evropskou přírodu. Tvoří tak největší evropskou ekologickou síť European Green Belt (Evropský zelený pás). Ta kopíruje dřívější ostře střeženou hranici mezi východním a západním blokem od Arktidy přes Pobaltí, Polsko, Německo, Českou republiku, Rakousko a dále až k Turecku. V ČR přitom stále chybí dostatečná ochrana jižní části Vysočiny a jižní Moravy, kde se nyní začínají masivně rozpadat lesy nevhodného složení.

Zástupci zemí Evropského zeleného pásu vyzvaly v Eisenašské rezoluci vlády států bývalé železné opony, aby "svou část Evropského zeleného pásu zahrnuly do národních územních plánů jako prioritní území zelené kostry krajiny, aby zvýšily ekologickou kvalitu a propojenost těchto území a aby ustanovili nejrepresentativnější části Evropského zeleného pásu jako chráněná území". Konkrétně to znamená výzvu "aby byl Evropský zelený pás vyhlášen jako přírodní a kulturní dědictví" nebo "památná krajina s ochranným statusem".

Česká část Evropského zeleného pásu zasahující od Aše jižním pohraničím až po Břeclav se přitom ve svých výrazných úsecích dostává do stavu překotného rozpadu lesních ekosystémů. Jedná se především o oblasti hospodářských lesů v jižní části kraje Vysočina a na jižní Moravě. Dlouhotrvající sucho tam postihuje nevhodně vysazené monokultury smrku a borovice, které do těchto podmínek nepatří. Proto je nezbytné, aby v Ministerstvu zemědělství novelizované zalesňovací vyhlášce již nebyl uveden smrk, borovice či douglaska tisolistá jako dřeviny s možným vysokým zastoupením v nižších polohách a na pahorkatinách.

Evropská komise zdůraznila důležitost 12 500 kilometrů dlouhého Evropského zeleného pásu tím, že jej označila za projekt evropského významu s potenciálem stát se páteří zelené kostry krajiny. *"Iniciativa Evropského zeleného pásu je vzorem pro přeshraniční spolupráci mezi státními a nestátními organizacemi. Je to jediná cesta pro udržení a rozvinutí zeleného pásu jako páteře evropské sítě ekologických koridorů. Především v časech vzrůstajícího zaměření evropských států na jejich vlastní výhody a zájmy žije iniciativa zeleného pásu evropskou, lidi spojující myšlenkou jako málokde jinde"*, uvedl profesor Hubert Weiger, předseda ekologické organizace BUND - Friends of the Earth Germany.

Asociace Evropského zeleného pásu a více než 110 členů vyzývá v "Eisenašské rezoluci" všechny účastníky a politiky z místní a národní úrovně i úrovně Evropské unie k zachování a propagaci tohoto

společného přírodního a kulturního dědictví. *"Evropské cíle zachování biodiverzity mohou být dosaženy jen tehdy, pokud Evropská unie, její členské země a sousední státy masivně zvýší své investice do evropské zelené infrastruktury. Zelený pás ukazuje, že to má smysl"*, řekl Gabriel Schwaderer, ředitel organizace EuroNatur.

"Připomínání železné opony by nemělo být spojené jen se strachem z nesvobody a někdejší zónou smrti na hranicích. Můžeme být hrdí, že jsme součástí Evropského zeleného pásu. Tato největší evropská ekologická síť propojující Arktický oceán a Černé moře

v roce 2003 na ruinách železné opony vznikla a je plná živoucí a volné přírody, která si zaslouží naši ochranu. V České republice se o zachování přírodní rozmanitosti a odolnosti hospodářských lesů v Zeleném pásu zasažených rozpadem zasazuje kampaň Zachraňme lesy. Přidalo se k ní dosud přes 18 tisíc lidí. Nyní se lidé obracejí především na premiéra Andreje Babiše a ministra zemědělství Miroslava Tomana, aby zajistili přírodě blízké a odolné lesy v nové zalesňovací vyhlášce," říká Jan Skalík z Hnutí DUHA.

Tisková zpráva Hnutí DUHA

Německý velvyslanec převzal petici za záchranu Hambašského lesa se 14 tisíci podpisy

Zástupci českého klimatického hnutí 10. října předali petici požadující záchranu Hambašského lesa německému velvyslanci Christophu Israngovi zároveň s dopisem pro kancléřku Angelu Merkelovou.

Starobylý les v Porýní má ustoupit hnědouhelnému lomu firmy RWE. Proti těmto plánům se vzedmula obrovská vlna odporu. Jen v Německu během necelých dvou týdnů podepsalo výzvu vládě k zastavení plánů na destrukci Hambašského lesa přes 750 tisíc lidí, nyní se přidávají desítky tisíc lidí z dalších států Evropské unie. Českých podpisů se za jediný týden nasbíralo přes 13 800, jde tedy o historicky nejúspěšnější petici proti těžbě uhlí. Petice je na www.hambach.cz.

Hambašský les starý 12 000 let stojí v cestě expanzi německého uhelného průmyslu. Energetický uhelný gigant RWE většinu lesa vlastní a chce ho vykácet, aby se na jeho místo rozšířil největší povrchový důl v Evropě. Minulý týden rozhodl soud v Münsteru, že se nesmí začít kácet dříve, než padne finální verdikt s organizací BUND (Friends of the Earth Germany). Tím se podařilo odsunout začátek kácení minimálně o rok.

Les v současné době brání proti kácení nejen ekologičtí aktivisté, kteří v lese žili posledních šest let v domcích v korunách stromů, ale i místní lidé a německá veřejnost. V lese se konalo několik obřích demonstrací, na začátku října se zde na největší demonstraci proti těžbě uhlí v Německu sešlo přes 50 tisíc lidí.

Mediační koordinátor energetické kampaně Greenpeace ČR Robin Kvapil říká: *"Paradoxně chtěla společnost RWE vykácet les v době vyjednávání uhelného phase-outu, tedy v době, kdy se rozhoduje, jestli Německo skončí s těžbou a spalováním uhlí k roku 2030 nebo až 2038. Tak masivní odmítavá reakce německé společnosti směrem k RWE naznačuje, že by mohlo jít o labutí píseň celého uhelného průmyslu. V ČR to uhlobaroni Pavel Tykač a Daniel Křetínský jistě pozorují s napětím."*

Jiří Koželouh z Hnutí DUHA jej doplnil: *"Velký zájem o petici na podporu Hamabašského lesa ukazuje nejen to, že Češi a Češky projevují solidaritu s místními lidmi a ekologickými aktivisty a aktivistkami v Německu. Lidé chápou, že v Německu se právě bojuje i o to, jaký vzduch budeme dýchat a jak moc nás budou sužovat sucha a vlny veder. Globální změna klimatu začíná i v německých a českých uhelných dolech a elektrárnách."*

Podle tiskové zprávy Greenpeace a Hnutí DUHA

Evropský parlament: Konec éry jednorázových plastů. Nyní záleží na vládách zemí EU

Celkem 571 poslanců Evropského parlamentu z 658 hlasujících schválilo ještě přísnější verzi směrnice na omezení jednorázových plastů, než jakou navrhla Evropská komise. Nyní se čeká na stanovisko vlád členských zemí, které se projeví v pozici Rady Evropské unie.

Naopak rozmělnit směřování EU k prevenci, opakovanému použití a recyklaci se snaží návrh europoslankyně Kateřiny Konečné (KSČM), která navrhuje, aby se z evropských strukturálních fondů

financovala stávající zařízení zpracovávající netříděný směsný odpad (spalovny a také mechanicko-biologické úpravy, které ovšem v ČR nestojí).

Parlament schválil zákaz některých nejproblematičtějších výrobků na jedno použití, jako jsou například obaly na potraviny z pěnového polystyrenu. Jejich úplný seznam je v poznámce. Parlament dále požaduje, aby výrobci byli odpovědní i za náklady související s čištěním životního prostředí od plastů na jedno použití.

Na druhé straně ale poslanci odmítli, aby se přestaly používat i velmi tenké plastové sáčky, jak navrhoval výbor pro životní prostředí Evropského parlamentu. Hnutí DUHA se společně z kolegy z Rethink Plastic Alliance obávají také nedostatečné definice pro jednorázové plasty, kterou se mohou výrobci jednorázových obalů snažit obejít tím, že na jednorázový obal vytisknou nápis "na opakované použití".

Hnutí DUHA apeluje na ministra životního prostředí Richarda Brabce, aby v Radě Evropské unie podpořil přísnější verzi směrnice a odmítl snahy o její zmírnění v souladu se svými snahami v ČR v kampani #dostbyloplastu. Uniklé dokumenty prokazují, že největší znečišťovatelé životního prostředí jednorázovými plasty Coca-cola, Pepsi-Cola a Danone silně lobbují národní vlády, aby změkčily navrženou směrnici.

Dalším důležitým mezníkem bude zítřejší projednání návrhu rozpočtu Evropské unie na výboru pro životní prostředí Evropského parlamentu. Návrh pro roky 2021-2027 nepočítá s financováním zařízení zpracovávajících směsný komunální odpad (spalovny i mechanicko-biologické úpravy) z Evropských strukturálních fondů. Je to v souladu s prioritami Evropské unie, kde výraznou roli hraje zvýšení recyklace.

Nepochopitelný je z tohoto pohledu pozměňovací návrh europoslankyně Kateřiny Konečné, která často podporuje ve výboru ekologická řešení, ale nyní navrhuje, aby se ze strukturálních fondů EU mohly financovat rekonstrukce stávajících zařízení zpracovávajících směsný komunální odpad - v ČR tedy stávající spalovny směsných komunálních odpadů.

"Evropský parlament dal jasný a silný signál, že končí doba jednorázových plastů. Je to konec společnosti založené na odhazování. Celá Evropská unie chce věci opakovaně používat a recyklovat. Vlády členských zemí by se neměly nechat ošálit vábením velkých znečišťovatelů, aby směrnici omezující plastové znečištění změkčili. Prioritou EU je nyní prevence, opakované použití a recyklace, takže návrh europoslankyně Kateřiny Konečné, která jinak často navrhuje ekologická řešení, aby EU dotovala zpracování netříděných směsných odpadů, patří do historie. Pokud by prošel, rozměnil by jasné směřování Evropské unie," komentuje situaci Ivo Kropáček z Hnutí DUHA.

Tisková zpráva Hnutí DUHA (redakčně upraveno)

Zátoka nosatých opic má naději

I v Dáblíku jsme vás v minulosti informovali o českém projektu na ochranu tropické přírody v Blikpapan Bay (Zátoka nosatých opic) na indonésckém ostrově Borneo. V posledních měsících to začalo s projektem

vypadat špatně a hrozilo jeho úplné zastavení. Nyní se zdá, že unikátní opice kahau nosatí, ale i další obyvatelé zátoky mají ještě naději. Za projekt se postavil český europoslanec Pavel Poc, který slíbil nejen vyvolat jednání s místními úřady, ale projekt také podpořil finančně. V Praze, Hradci Králové a Kolíně se brzy uskuteční benefiční koncerty pro Zátoku nosatých opic. Ještě sice není vyhráno, ale naděje se rýsuje.

Pokud se chcete o aktuálním vývoji událostí (ale i o projektu samotném dozvědět více, podívejte se na web Zátoka nosatých opic (<http://zatokanosatyhopic.cz/>), případně na příslušný díl dokumentárního seriálu Dana Barty „Češi zachraňují“ na webu České televize (<https://www.ceskatelevize.cz/porady/11467245921-cesi-zachranuji/>).

Jiří Řehounek

ZAOSTŘENO ENVIROSKOPEM

Vybrali jsme pro vás ze 400 různých tipů na výlety po Jihočeském kraji, které všechny najdete v databázi Envirooskop na webu www.envirooskop.cz. Jeho zpracovatelem je jihočeská Krajská síť environmentálních center KRASEC.

Kadovský viklan (lat: 49.4024, lon: 13.7776)

Možná se nebude viklat, přesto návštěva kadovského viklanu stojí za to.

Kadovský viklan je největším a nejzachovalejším viklanem v Čechách a byl prohlášen přírodní památkou. Jde o žulový balvan o výšce 1,5 metru, obvodu 11 metrů a hmotnosti 30 tun, který spočívá malou plochou na jiném balvanu. Útvar vznikl rychlejším zvětváním méně odolných částí horniny. Až do roku 1893 se viklan skutečně viklal, než by vyvalen ze svého lůžka a viklat se přestal. V roce 1983 jej na původní místo usadil pomocí dřevěných pák Ing. Pavel Pavel ze Strakonice, který byl na základě tohoto úspěšného pokusu pozván na Velikonoční ostrov, aby pomohl vyřešit záhadu přemísťování soch moai.

Kadovský viklan se nachází na naučné stezce „Okolím viklanu“, která vede od Hydrobiologické stanice Velký Pálenec do obce Slatina. Stezka má celkem 13 zastavení a měří 6 kilometrů. Podél stezky se

nacházejí další zajímavé skalní útvary - skalní mísy, Malý čertův náramek, Obětní kámen, Velký čertův náramek a Čertova brána. Odbočky k útvarům nejsou příliš dobře značeny a jednotlivé útvary je občas složitější najít.

Přímo v obci Kadov se nacházejí zajímavé stavby - kostel sv. Václava, kaple Nalezení sv. Kříže s hrobkou, fara, tvrz Kadov a špitál. Blízká obec Slatina, ve které existovala téměř 300 let židovská komunita, je ojedinělá rozsahem židovského osídlení. V obci se nacházejí pozůstatky ghetta, židovský hřbitov a synagoga.

Časová náročnost: 1 hod (viklan), 3 - 4 hod (naučná stezka)

Povaha terénu: Lokalita se nachází v lesíku naproti obecnímu úřadu. K Viklanu vede krátká lesní stezka. Naučná stezka podél ostatních geologických útvarů vede mírně zvlněným terénem po zpevněných a polních cestách, přístup k útvarům je po lesních pěšinách.

Dostupnost: Lokalita se nachází v obci Kadov u Blatné naproti budově obecního úřadu. Autobus stává na zastávkách, které jsou od lokality vzdálené 150, resp. 300 metrů. Autem lze dojet až k lokalitě na parkoviště před budovu úřadu.

Další informace: O lokalitě byla vydána publikace Naučná stezka okolím viklanu, která obsahuje přehlednou mapu a informace z panelů naučné stezky. Je k dispozici ke stažení na stránkách obce Kadov (<http://www.kadov.net/>).

Odkaz na lokalitu na stránce Enviroskopu najdete zde: <http://www.enviroskop.cz/#lokalita:kadovsky-viklan>.

Vybrali pro vás Romana Panská a Edvard Sequens.

Jihočeský kraj *Projekt Enviroskop je podporován Jihočeským krajem.*

POZVÁNKY NA AKCE

Calla vás srdečně zve na besedu

Tma jako ohrožený druh

s Pavlem Suchanem (Česká astronomická společnost & Astronomický ústav AV ČR)

Škodí nám světelné znečištění? A pokud ano, tak jak?
Uvidí generace po nás ještě vůbec hvězdy na nebi?
Dá se s tím něco dělat?

Ve středu 21. listopadu 2018

od 18:00 hodin

v klubu Horká vana, Česká ul. 7, České Budějovice

Více informací:

Calla – Sdružení pro záchranu prostředí, Fráni Šrámka 35, České Budějovice
tel.: 384 971 930, calla@calla.cz, <http://www.calla.cz>

Tento projekt je spolufinancován Statutárním městem České Budějovice. Finančně podpořeno Jihočeským krajem v rámci dotačního programu.

Calla a KRASEC Vás srdečně zvou na přírodovědnou vycházku

„Za mechy do okolí Třebína“

s bryoložkou **Táňou Štechovou** (PřF JU)
a entomologem **Jiřím Řehounkem** (Calla)

Přírodovědná vycházka zaměřená na určování mechů v lesích okolo Třebína.

Přijďte se zorientovat v této málo známé skupině rostlin.

Vycházka s odborným výkladem je vhodná i pro děti a potrvá dvě až tři hodiny.

Trasa bude sjízdná pro dětské kočárky.

Sobota 24. 11. 2018 od 9:30 hod

Sraz účastníků na zastávce českobudějovické MHD Litvínovice, Mokré, točna
(spoj č. 16). Vyčkáme příjezdu autobusu v 9:30.

Více informací k vycházkám: Calla – Sdružení pro záchranu prostředí, Fráni Šrámka 35, České Budějovice, tel.: 605 066 898, RehounekJ@seznam.cz, <http://www.calla.cz>

Podrobnosti, pozvánky a další program přírodovědných vycházek s Callou najdete na webu: http://calla.cz/index.php?path=o_prirody&php=vychazky.php

Tento projekt je spolufinancován Statutárním městem České Budějovice. Finančně podpořeno Jihočeským krajem v rámci dotačního programu.

Blatské muzeum v Soběslavi a Veselí nad Lužnicí a Danar z.s. Šelmberk

Vás zvou na listopadovou exkurzi

16. ročníku cyklu

„Přírodou krok za krokem“

Za bobry do podhradí Šelmberka

V úvodním promítání v objektu šelmské hájovny nás **RNDr. Jitka Uhlíková, Ph. D.** (Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha) seznámí s biologií bobra evropského a s jeho aktuálním šířením v rámci ČR, které se projevilo i návratem bobra na území Táborska. Následovat bude procházka podél říčky Blanice, která povede od mlýna pod hradem k Mladé Vožici. Během ní si ukážeme bobří pobytové stopy, především okusy dřevin a několik zdejších hrází.

sobota 3. 11. 2018 v 10:00

sraz: Šelmberk u Mladé Vožice (hájovna u hradu)

délka trasy: cca 4 km, předpokládané ukončení kolem 14:00 (doporučujeme vzít si s sebou oběd, terénní oblečení a obutí)

AOPK ČR, regionální pracoviště jižní Čechy, Správa CHKO Blanský les a Obec Holubov si Vás dovoluji pozvat na [přednášku Ing. Libora Horta](#) (Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví, v.v.i.), která bude mimo jiné i o pralese na Kleti.

ROK 2018 – ROK ČESKÝCH PRALESŮ České (pra)lesy, kde se vzaly a proč je chráníme.

KDY: čtvrtek 8. listopadu v 18:00

KDE: Informační středisko Holubov

Zpravodaj *Ďáblík* pro své členy a přátele vydává:

Calla – Sdružení pro záchranu prostředí

Naše adresa: Fráni Šrámka 35, 370 01 České Budějovice

Telefony: 384 971 930, 387 311 381 • **Fax:** 384 971 939

E-mail: calla@calla.cz • **Internet:** <http://www.calla.cz> • Calla je také na [Facebooku](#)

Naše konto: 3202800544 / 0600 GE Money Bank, pob. České Budějovice

IČO: 62536761

Uzávěrka dalšího čísla je 20. listopadu 2018. Články posílejte na edvard.sequens@calla.cz.

Databázi odběratelů spravuje Romana Panská. Chcete-li se přihlásit k pravidelnému odběru *Ďáblíka*, pište na calla@calla.cz. **Nechcete-li naopak dostávat tento zpravodaj, napište nám a my Vás vymažeme z adresáře.**

Všechna starší čísla občasníku *Ďáblík* najdete na webových stránkách Cally.

Líbil se Vám Ďáblík? Pomozte nám s jeho šířením!

Pošlete ho svým přátelům s nabídkou na pravidelný odběr do e-mailové schránky.

Můžete nám také přispět na vydávání.

Použijte číslo účtu 3202800544 / 0600 a variabilní symbol: 111.

Děkujeme!